„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
ШЕСТ ПУТА НА НЕДЕЉУ,
осим на дан после свеца.

Претплата и огласи
шаљу се на администрацију
а рукописи
уредништву „БРАНИКА“
у НОВИ САД.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ

ЦЕНА ЈЕ „БРАНИКУ“
на годину: К 28 или 35 дин.
на по године: К 14 или 17½ дин.
на четврт год.: К 7 или 8¾ дин.

Појединп бројеви стају
10 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 потура од реда
ситних слова.

Уредништво и администрација
»Браника« налази се у кући
дра Мих. Полита-Десанчића, грчко-школска ул. бр. 11.

Број 69. У Новом Саду, у четвртак 30. марта (12. априла) 1906. Година XXII.

Позив на претплату.

Крајем овога месеца истиче претплата свима оним нашим претплатницима, који се на прву четврт, односно до краја марта 1906. на наш лист претплатили.

Молимо, да нам поштовани претплатници благовремено обнове претплату, како не би било прекидања у шиљању листа. Ми не жалимо ни труда ни трошка, да задовољимо своје читаоце, њихове захтеве и потребе, па је право, да и претплатници тачно врше своју дужност.

Позивајући дакле своје досадашње претплатнике, а и остали српски свет на нову претплату, дајемо од своје стране уверење, да ћемо и од сад стајати на бранику Српства у овом независном листу, који у свима околностима остаје веран правцу и путу, којима корача. Читаоци „Браника“ могли су се уверити, да како у главним чланцима, тако и у осталим деловима листа, дајемо потпунога обавештаја о свима појавама политичкога живота. Не мање гледимо да у нашем подлиску култивирамо и забавни део.

Претплатна је цена „Бранику“:
На годину . . . 28 кр. или 35 дин.
На по године . 14 кр. или 17½ дин.
На четврт год. 7 кр. или 8¾ дин.

А може се претплатити месечно. Месечно стаје „Браник“ 2 К 35 пот.

Претплата се шаље поштанском упутницом на Администрацију „Браника“.

У Н. Саду, 21. марта (3. априла) 1906. год.

Управа и уредништво „Браника“.

Шта нам ваља чинити?

Хоћемо-ли за радикалима?

Нема сумње да је главни повод за именовање коалиционога министарства био тај, да се у законом прописаном времену распишу избори за сабор, па да се не повреди једно кардинално, најглавније одређење устава.

Што је именовано коалиционо министарство, тиме је промењен читав положај у Угарској, промењен особито у погледу *избора за угарски сабор. Данас нема више опозиције,* што ју је представљала коалиција. Данас коалиција постала је *владина странка.* Као такова, коалиција ће подупирати коалиционо министарство, те при изборима паравно гласати за *владине кандидате.*

Немађарски народи у Угарској *нису* били приврженици мађарске коалиције. Словаци, Румуни, Саси су заузимали *посебан, народносни положај.* Једино *Срби приврженици радикалне странке стајали су уз коалицију.*

Питање настаје: хоће-ли српски радикали при изборима, што предстоје, *ступити као владина странка?*

При последњим изборима радикали су поставили своје посебне кандидате. Но у оно доба била је друга влада. Против те владе борила се и мађарска коалиција. Данас је пак коалиција *на влади. Хоће-ли српски радикали правити при изборима фронт против нове владе?*

Код последњих избора српски радикали поставили су у Новом Саду свога кандидата *дра Мишу Мушицкога* против кандидата мађарске коалиције, грофа *Арведа Телекија.*

Но од тог доба заузели су српски радикали сасвим други положај. Они су уздизали, славили, свуда подупирали мађарску коалицију. Ишли су, што кажу Немци, durch Dick und Dünn са мађарском коалицијом. Радикали су се са мађарском коалицијом *идентификирали,* потпуно истоветовали. У новосадском варошком представништву радикали су се потпуно слили са Кошутовцима. На слави о Три-Јерарха у Новом Саду, довели су радикали пред алмашку цркву Кошутовце и Чивуте, и новосадског посланика грофа Арведа Телекија поздравио је радикалски вођа на мађарском језику. Ту је било братимљења са Кошутовцима. Слава пред алмашком црквом била је права *демонстрација* у корист мађарске коалиције, у корист Кошутоваца, па и *народна забава* истога вечера извела је шире слојеве српскога народа пред Кошутовце, како би ти слојеви указали своје *симпатије* мађарској коалицији.

За време читаве борбе мађарске коалиције за „мађарске народне захтеве“, српски радикали, као савезници коалиције, *никад* нису захтевали да се мађарска коалиција, да се Кошутовци *изразе о народносном питању,* да се изразе о Берзевицијевом предлогу за школе, да се изразе о општем праву гласања: да-ли чине то право зависним од знања мађарскога језика? Честити мађарски патриота *Лауш Мочари* позвао је мађарску коалицију да напусти Берзевицијев предлог о школама, па је исти Мочари споменуо и потребу српскога универзитета у Новом Саду, али мађарска коалиција не само да на ово није повољно реагирала, већ је Мочарија као *особењака* игнорисала, те га својим ћутањем потпуно утукла.

При свем том, радикали остали су присни приврженици коалиције. Мађарска коалиција није никад тајила да тежи за стварањем мађарске племенске државе. Фрања Кошут правдао је мађарски „народни захтев“ за *мађарску команду* тиме, што је рекао да Угарска представља *један једини народ,* па да зато тај народ има право да захтева команду на *свом мађарском језику.*

Али ово српске радикале није ни мало помело. Они су *слепо* подржавали мађарску коалицију.

Хоће-ли данас радикали при изборима стајати уз коалиционо министарство? *Хоће ли постати владина странка?* Консеквенција, чиста доследност би то захтевала, јер не иде то, да кад се данас слави коалиција, да се сутра, кад је коалиција дошла на владу, против ње прави фронт. За ово нема апсолутно никаквога разлога. Ми велимо: или је требало *побијати мађарски шовинизам* у коалиције, или кад се није побијао, треба сада из консеквенције пристати уз коалицију. При изборима доћи ће сасвим конкретни случајеви. Хоће-ли у Новом Саду радикали свом љубимцу, грофу Арведу Телекији, ставити *српскога* против-кандидата? То управо неби смело бити, јер кад су радикали пред алмашком црквом *славили* грофа Арведа Телекија, како би они сада могли оном истом, који је заслужио њихово потпуно поверење, стављати против-кандидата?

Хоће-ли можда наши радикали да постану *нека врста фуртимаша?* Наиме: хоће-ли они да *furtim,* сасвим *потајно* подупиру своје савезнике, мађарске коалиционаше, да *у ствари да постану владиновци,* пред народом пак да вреде као противници коалиционе владе? Ми имамо горког искуства да су наши радикали већ једном били владиновци, кад су се на „мајском“ сабору са „безусловном благонаклоношћу високе владе“ ставили под скут Беле Талијана.

Данас, кад би у овим тешким данима требали да смо ми Срби сви *сложни,* како би у заједници могли одбранити наше *народно биће,* што је мађарским шовинизмом угрожено — најмање би требало истицати наше страначке противности, већ би нам био потребан *заједнички рад. Али на жалост, радикалство је поклонило Српство.* Оно што су радикали за читаво време кризе чинили, њихов савез са мађарском коалицијом, — то није могло ићи у прилог *српској народности.* Место *резервисаногa* држања, што је захтевао тежак положај српскога народа, радикали су се индентифицирали са мађарском коалицијом.

Ми бисмо желели да у овим тешким данима, при изборима што предстоје, *престане партизанство.* Ми смо свагда желели, да у српском народу не буде ни радикала, ни либерала, већ да буде опет велике српске *народне странке.* Сви бисмо се требали сложити у том да створимо *српску странку у Угарској.* Покојни Светозар Милетић је управо напој странци у духу либерализма дао наслов „српске слободоумне странке“, јер је држао да ће са либералним установама бити осигурано и наше народно биће. Ово се показало као велика заблуда.

Данас пак српски радикали хоће да индентифицирају, да истоветују *Српство са радикалством.* Ово ако није *средство за онсењарство,* на сваки начин да је велика *обмана.*

Радикали су, погледом на саборске изборе што предстоје и опет истакли радикалство. *Но ми са радикалима који су скутоноше мађарске коалиције, и који данас побуђују сумњу да могу постати владина странка — не можемо заједно ићи.*

Радикали су при последњим изборима истакли такове кандидате који би најмање били способни да достојно заступају српски народ на угарском сабору.

Ми држимо да би при изборима што престоје, имала одлучивати *способност* дотичнога кандидата. Ми држимо да та способност не може лежати у квалификацији ако је ко радикал, већ да већа квалификација лежи у том, да је ко добар *Србин,* па да је *способан* да достојно заступа Српство. Кад би се створила *српска странка,* па кад би она обузимала српски народ у овим крајевима, те кад би српска странка ујединила српску интелигенцију, онда држимо да би у овим тешким данима било поможено Српству.

Наша је странка при последњим изборима за угарски сабор у свом прогласу од 29. децембра 1904. (11. јануара 1905.) означила своје становиште, *ставила на расположење своје услуге српском народу.* Ако данас српском народу те услуге не требају, нека му буде.

Но јасна је ствар да *са нашом досадањом политиком даље не иде. Нашем народном биću у овај мах прети највећа опасност.* Главом *Фрања Кошут,* као нови министар, *изјавио је свечано, да тек сада настаје време да се створи права мађарска држава.* Према тој опасности за наше народно биће, треба-ли још Србину рећи: *Саберимо се, сложимо се.* Треба-ли Србину још рећи оно што стоји на српском грбу: само слога Србина спасава.

⊙

О абдикацији краља Петра.

Београд, 27. марта 1906. г.

Пре неки дан донео је „*Пајс*“ једну вест о абдикацији краља *Петра.* Пошто та вест није била од његовог дописника, то се је уредништво обратило своме дописнику у Београду г. *Штајнхарту* и питало га за потврду те вести. Г. Штајнхарт је на то одговорио: „*За сада још не*“, и ништа више. И због ове речи, полиција га наша пребаци преко Саве!

Питаћете ме: Заиста, има-ли што у ствари о абдикацији краља Петра? Ја ћу Вам казати, како се по Београду говори.

Дакле, *увелико се по Београду говори, да су неки краљеви пријатељи саветовали краљу Петру, да захвали на престолу* у корист свога сина, пошто је дошао крвавим путем на њега, те је створио себи велики број непријатеља како у Србији тако и на страни.

Овом абдикацијом иде се и на то, да би се завађени кор официрски могао измирити. Јер целом је свету познато, да су српски официри подељени у два табора: на *заверенички* и *контразаверенички.* У заверенички табор припада једна мала група официра од 60—100 официра у целој Србији, који су убили краља и краљицу, а *у контра-заверенике припадају преко 3000 официра,* који теже да се легалним путем уклоне из војске завереници, јер они су упрљали своје мундире и погазили своју заклетву. Легалним путем траже зато, што ови родољуби не желе више у Србији метежа, који би јој могао однети и независност.

Неки дакле држе, да би се само абдикацијом краља Петра могло решити *заверенички питање,* а овако не.

Једном приликом кад је један Београђанин казао пуковнику *Машину,* да заверенике треба из војске уклонити, одговорио је пуковник

Машин: Пристајемо, али вођа напред.

По Београду се и зуцка, да краљ Петар не сме пристати ніпошто на уклањање завереника, јер да има са њима неки уговор, да док је он краљ, нико их не сме из војске уклонити.

Ако је тако, онда се завереничко питање не може ни решити, док је краљ Петар на управи земље.

Други пут опширније.

Ратко.

Избор епархијских скупштинара у будимској дијецези.

— **Радикалски пораз.** —

Муач, 24. марта 1906.

У прошли четвртак извршисмо и ми, у Барањи, избор за нашу епархијску скупштину. У очи избора одржали су *Стајевићевци*, које сада називају *радикалима*, конференцију код „Круне“ и ту истакли своје кандидате, који су сви *назови-радикали*, осим једног правог, „чувеног“ Младена *Љубојевића* из Мајиша, посланика на српском народно-црквеном сабору, који је тамо увек „уз већину“ и задовољан је јако са својим „радом“, када уштеди „саборишћи“ у Карловцима коју мангуру, да узмогне, када се кући врати, купити које јуне...

На тој се конференцији „прославио“ учитељ из Сечуја *Радојчић*, стари сват радикалске странке (јер кум јој је у Муачу) уз грохотав смеј присутних, паметнијих изборника. Отворивши конференцију поче:

— Браћо! Нама треба новаца, новаца и опет новаца, што рекао *Монтекекели* (место Монтекуколи!) а те ће нам набавити радикална странка од *манастира*. Али требамо и људи, који ће се заузимати за свој народ (као он. Љубојевић, Пандуровић и т. д.).

И даље је лупао којешта као путо о лотру, док то све не досади честитом учитељу *Милану Марјановићу* и довикну му:

— Стој, доста је! Та ово је којешта!

И поче озбиљно развијати своје мисли о раду у епарх. скупштинама и какве људе треба бирати у исте. Али није дуго говорио. Неки назови-радикали подигоше такову *ужасну грају*, да је свет па пијаци у чуду слушао ова „рацка посла“ и питао, који је ђаво тима „Рацима!“ Најпре га обасуше погрдама а неки се дерали из петних жила:

— *Марш напоље!..*

Морао је ућутати, приметивши, да је свеједно: говорио зиду, или овима, јер код њих није ништа разлог и корист народне ствари, већ пука мржња према противницима, ма исти каква добра чинили народу. Сутрадан изабраше: *Јована Стајевића*, његовог вета др. *Рајића*, учитеља *Радивојевића*, те ратаре: *Мају Прерадовића*, *Младена Љубојевића*, *Луку Максимовића*, *Милана Пандуровића* и *Јована Малешевића*, све чврсте, печене и одлучне назови-радикале. Сада су ликовали. Али, како ли се покуњише, када дознаше за резултат избора свештеничких и учитељских кандидата!! Та вабога, *ни једног радикала!* Како то смеде да буде?! Да сте их само видели. Изгледаху као покисле виле. Облизивали су се и овде неки радикали, а особито учитељ Радојчић, који је после избора учитељског гегуцао по порти и викао, како је избор тобоже међу учитељима неправилно текао (што нису њега, радикалну перјаницу, изабрали) и да ће уложити уток. Учитељи, свесни свога задатка, изабраше честитог и вредног учитеља из Мајиша Милоша *Десанчића*. А вредно и честито свештенство ове своје ваљане другове: *Светозара Бољарића*, *Паншу Хорваша*, *Милана Косића* и *Адријана Станишића*, који ће хтети и умети радити у скупштини и изван на унапређењу овог напаћеног срп. народа у Барањи, коме се не помаже дреком и лармом, те разним измотацијама у стицању популаритета, него свесним радом. Сасвим је наравно, што назови-радикалима ова два избора помрсише рачуне. *Неће бити у већини у епархијској скупштини радикална странка*, па мука једна, јер ће тако у две дијецезе бити радикалија у мањини.

Али ми се ипак надамо, да ће и они на скупштини сложно порадити са својим епископом и већином на унапређењу цркве и школе у сиротој Барањи и да неће тражити кавге, кавге ради, јер међу њима познајемо људи, који нису напојени духом радикалног новосадског одбора, јер да су, они би изабрали највећег букача, који их окрсти радикалима. Од срца им свима желимо: Срећан рад!

С.

Положај у Угарској.

Они исти коалиционашки, а сада владини листови, који су до скора на сва уста грдили и вређали седога краља, сад му поју песме-похвалнице, јер је пустио воће коалираних странака на државно крмило Угарске. Широм целе Угарске ори се радосно клицање коалиционашких присталица, а у исти мах већ се са министарских фотеља наглашује, како ће се сад тек радити на „изграђењу јединствене народне државе“! У том погледу је веома карактеристична једна јучерашња изјава новог министра трговине *Фрање Кошута* о изборној реформи. Из те се изјаве Кошутове јасно види, да ће ова „демократска“ влада тако удесити изборну реформу, како ће то ићи у рачун шовинистичкој струји, а на грдну штету немађарских народа у Угарској, који чине *већину* становништва ове земље.

Опраштање у министарствима.

Министри, који су поднели оставке, опростили су се јуче са чиновништвом. Барон *Фејервари* је изразио наду, да нова влада неће терати *полицију одмазде*. Међутим, преварио се у тој нади. Један за другима лете доле Фејерваријеви велики жупани, а и новопечени министарски саветник Јосиф *Веси* (Вајс) добио је јуче пакрачки декрет.

У Београду се радују!

Наша браћа у Београду пала су у прави „восторг“, што је мађарска коалиција дошла на државно крмило Угарске. Ту радост далековидих београдских политичара изразило је Српско Новинарско Удружење овом телеграфском честитком, која је послата Фрањи *Кошуту:*

»Српско Новинарско Удружење *искрено се радује* часном расплету. *Срби се радују*, што је праведна ствар Угарске тако близу остварењу. Удружење поздравља Вас, господине министре, ваше другове и мађарски народ, верује, да је српско-мађарско пријатељство баш сада добило *сталну* основу и нада се, да га ништа неће моћи поколебати.«

Да-ли Српско Новинарско Удружење и после јучерашње Кошутове изјаве држи, „да је српско-мађарско пријатељство баш сада добило *сталну* основу“?

НОВИ САД, 29. марта 1906.

— **Књижевно Одељење Матице Српске** одржало је јуче у 4 с. по подне седницу, у којој је секретар Матице Српске г. *др. Милан Савић*, говорио у спомен пок. дру Исидору *Ћирићу*, нар.-црк. тајнику, и пок. Николи *Јоксимовићу*, уреднику „Бранника“. Говорник је темељито, а при том врло духовито приказао песнички рад И. Ћирића, а исто тако новинарско-књижевни рад нашег незаборављеног Николе Јоксимовића, кога је и као човека веома добро окарактерисао. Присутни, међу којима беше леп број Карловчана, до краја су највећом пажњом пратили оба ова говора, на крају којих је покојницима учињена почаст устајањем и ускликом: Слава им!

Говор г. дра Савића о Николи Јоксимовићу донећемо у „Бранику“.

Политички преглед.

— **Србија.** „Трг. Гл.“ јавља: Као што је већ познато, влада је позвала фабрике, које су поднеле своје понуде за лиферовање топова, да поднесу накнадне понуде у којима ће означити и време за које се обвезују извршити лиферацију, и услове под којима се могу примити лиферовања. Фабрике су поднеле те накнадне понуде, које се, у главноме, састоје у следећем:

Шкода остаје при ценама, које је раније дао, и то: 337.000 динара за једну пољску батерију, и 241.500 динара за једну брдску батерију, франко Београд. Он нуди да финансирање изведе, ако се узму његови топови. Време лиферовања 18 месеци за целокупну поруџбину.

Ерхарт је попустио цену за једну пољску батерију од 337.000 дин. на 330.000 дин. За брдску батерију остао је при старој цени: 218.400 дин. Нуди да преговара са владом ради исплате. Рок за целокупну ис-

ЛИСТАК.

ПРЕСУДА И СМРТ ИСУСА ХРИСТА.

— **Ил. Ивачковић у Черновицима.** —

И Пилат им рече: „Гледајте човека!“
(Јов. 19, 5.)

Несумњиво најважнији и скоро једини историјски извор за Исусов животопис је новозаветна библија. У Тацитовим „Аналима“, Светоновој биографији цара Клаудија, такозваним »Актама Понтија Пилата“, у јеврејском талмуду, »Јудејским старинама« Јосифа Флавија и другим делима има, додуше, читав низ података о Христу и његову животу, но они су или без особитог значаја, јер садрже само мали део онога, што св. писмо каже, или уопће немају вредности за историографа, јер им је аутентичност више него сумњива. На тај начин, дакле, библија остаје једини, али, у исто време, безусловно поуздан извор за Исусову историју, и ја ћу покушати да вам — сада пред Васкрс — према библијским подацима, пре свега по јеванђељима, укратко опишем пресуду и смрт великог алтруисте из Назарета.[1]

I.

Живот и дела Исуса Назарећанина и необична му наука о великој љубави, која сваком прашта, јер све разуме, о спасоносном јеванђељу, што се сиромасима проповеда, о безусловној једнакости свију људи пред тројединим Богом и свемоћној вери у стваралачки дух, која чудеса чини, — огорчили су јерусалимске фарисеје[2] према већ омрзнутом Галилејцу. И њихова слепа мржња, у којој је било више страховања за њихов одлични положај и уплив у народу, постигла је свој врхунац, када је народ са урнебесним одушевљењем дочекао Исуса при његову хотимице свечаном улазу у свети град. *Узеше гране од финика, изађоше му на сусрет и викаху говорећи: „Осана! Благословен који долази у име Господње, Израиљев цар!“* (Јов. 12, 13.) А Исус је јавно проповедао о Месији, који је дошао, одговарао на пакосна запитивања својих противника, лечио болне и сакате, корио фарисеје због горде сујете и бескрајног им славољубља, смело их упоређивао са премазаним гробовима, самосвесно шибајући њихову спољашњу праведност и унутрашњу празнину, те са једним говором у т. зв. Соломуновој дворници завршио свој јавни рад. Два задња дана, која их још делише од великог празника Пасхе, провео је учитељ у друштву својих ученика крај Јерусалима и у кући једног непознатог човека чије се име не спомиње у јеванђељима, одржао са апостолима тајну вечеру.

Приметивши необичну оданост народа према Исусу, његови противници, а наособ чланови највишег јеврејског суда *синедриона* нису имали смелости да се јавно и још пре Пасхе подигну против њега — тим мање, што је о великим празницима увек било много света у Јерусалиму —, и зато се решише да га тајно, са превАром ухвате и — у нади да ће се сам народ помирити са свршеним чином — преда римској власти. Него синедрионистама није било тачније познато место, где се Исус налази, те им је већ и с тога добро дошла понуда Јуде Искариотског да им уз извесну награду преда учитеља свог. Јуду, једног од дванаесторице апостола, за којег је Исус више пута наговестио да ће га издати, није навело само сребролубље на издајство, ма да обећана награда (30 сребра) није била незнатна за оно време и за тако нетешку услугу. Поред тога, што му је од увек недостајала чврста вера у Исуса — Месију, увидео је да Назарећанин није далеко од насилне смрти, па је, знајући да ни Христови ученици неће бити поштеђени, у најтежем часу оставио свог господара и одлучио се да га преда његовим заклетим непријатељима. И једне тамне мирисљиве јужне ноћи Јуда је *узео стражарску чету и момке свештеничких старешина и фарисеја* (Јов. 18, 2.), те пошао да ухапси назаретског пророка. Исус је свог издајника очекивао у гетсиманском врту на источној страни Маслинова Брда. Извршавши на сусрет противничкој чети — она се састојала из фарисејских слугу и једног одељења римске страже —, запитао ју је: „Кога тражите?“ На одговор да Исуса из Назарета траже, мирно рече: „Ја сам тај,“ — изговоривши те једноставне речи са толико неодољиве силе и бујне самосвести да су војници и слуге запањени устукнули натраг. *И он их опет запита: „Кога тражите?“ А они рекоше: „Исуса из Назарета.“ Исус одговори: „Рекао сам вам да сам ја то; ако дакле мене тражите, пустите ове (ученике) да иду.“ Да би се испунила реч, коју је изговорио: „Нисам изгубио ниједног од оних, које си ми предао.“* (Јов. 18, 7—9.). Види се, дакле, да се Исус није бранио и само је својим ученицима хтео да сачува — бар моментано — слободу и живот. Апостоли су такођер били мирни и једино је живахни Петар у задњем часу покушао да нападајем на једног слугу заштити учитеља свог. Но Исус му нареди да остави истргнути мач и без речи допусти да му вежу руке.

У Јевреја су у оно доба особито два човека била од пресудног уплива: првосвештеник Кајафа, који је по свом звању стојао на челу свемоћног свештенства, и његов таст Ана, што је као бивши првосвећеник и опробани поборник фарисејско-јудејских интереса код народа важио као највиши ауторитет. К њему су, дакле, одвели везаног Исуса, и он га са преслушавањем држао све док се изјутра у Кајафиној кући није састао синедрион. Тада изведоше Исуса пред највиши јеврејски суд. Наравно, његова пресуда на смрт била је код фарисеја већ одавно свршена ствар и састајањем синедриона, преслушавањем Исуса Христа и сведока извршивале се само законске формалности. Међутим, од потплаћених сведока, који су преслушани сваки посебице — падали у разноврсне контрадикције, испрва се није могло дознати ништа, што би довољно било да се и формално изрекне смртна пресуда. Али најзад ипак два сведока потврдише да је Исус пре три године једном рекао за јерусалимски храм: »Ја могу да разорим овај храм и да за три дана без људске помоћи подигнем нов.«[3]

[1] Богословски стручњаци не могу, разуме се, у моме опису наћи ничега новог. Него — ко иначе у нас чита библију? Можда сваки недесети свештеник (осим недељних јеванђеља), а од лајика једино — назарени. То би свакако било смешно, да није тако жалосно.

[2] Фарисеји: најјача политичко-верска странка у Јевреја, која се слепо држала мртвог слова законског и древну традицију Јевреја стављала над св. писмо. Својом церемонијалном побожношћу и привидном праведношћу умели су да задобију највећи део народа за себе.

[3] Исус је управо рекао: „Срушите овај храм, и ја ћу га после три дана опет подићи“ (Јов. 2, 19.), не циљајући при томе на јерусалимски храм: већ на своје тело, које ће — убијено од Јевреја — трећи дан васкрснути. Фарисеји су дакле криво тумачили Исусове речи.

поруку смањио је од 15 на 12 месеци, тако за испоруку првих батерија почиње лиферовати после 5 месеци од дана, када се потпише уговор. Независно од тога, Ерхарт је учинио и ову понуду влади: 1, да лиферује само брдске топове са потребном муницијом и муницију за све пољске батерије, или, 2, да лиферује само укупну муницију за све пољске и брдске батерије и то, и једно и друго, по цени, означеној у предрачуну који је 18. о. м. пред комисијом отворен и прочитан.

Круп је попустио 3340 динара по пољској батерији, тако да сад нуди једну пољску батерију (заједно с одговарајућом муницијом и подвозом, као и остали понуђачи) за 374.525 динара. Брдску батерију, пак, нуди за 254.120 дин. као и први пут. Ове цене важе само у том случају, ако се све од њега поручи. Испоруку ће извршити у року од 19 месеци — рачунајући од дана потписа уговора. У првом је оферту нудио и финансирање, а сад изјављује, да, пошто су изгледи да ће се зајам направити у Немачкој, влада отвори код дотичне берлинске банке кредит за његово потраживање у колико буде поруџбина износила и ставља следеће услове за плаћање: једну четвртину при потпису уговора, једну осмину при предаји једне брдске и три пољске батерије, једну осмину после 14 месеци, једну четвртину после 16 и једну (последња) после 19 месеци — рачунајући од дана потписа уговора.

Шнајдер је попустио око 4000 динара за пољске топове, тако да сад нуди пољску батерију с муницијом и подвозом до Београда P D I за 369.000 дин. а P D II за 366.000 динара. Брдску нуди за 256.000 дин. (као и први пут). Леферовање: 18 месеци од дана потписа уговора, а плаћање за 10 година са 5 од сто интереса.

— **Аустро-Угарска и Италија.** У римском радикалном листу „Vita“ изашло је једно писмо из Беча, у коме се тврди, да се Аустро-Угарска спрема да завојшти на Италију, јер италијанска политика доводи у опасност позицију Аустро-Угарске на Балкану. Због тога је један посланик управио у комори питање на министра спољних послова. С обзиром на то, што се зна за личне везе између власника тога листа и неколико чланова владе, поменуто писмо изазвало је сензацију у италијанским парламентарним круговима. Министар спољних послова, гроф *Гвиђардини*, много полаже на то да се никако не верује, као да је тај лист његов лични орган.

— **Руски програм за другу хашку конференцију.** Пројект програма, који је руска влада поднела силама за другу конференцију мира у Хагу састоји се из ових тачака: да се поправе одредбе уговора односно мирног расправљања међународних сукоба; да се допуне одредбе уговора од 1899. године у погледу закона и начина сувоземног рата, као што је на пр. почетак непријатељства, право неутралних итд.; да се изради уговор о законима и начину ратовања на мору, на пр. бомбардовање пристаништа, вароши и села, полагање мина и торпедирање; претварање трговачких у ратне бродове итд., у опште све што спада у начин ратовања на мору; и, најзад, да се додаду одредбе уговору од 1899. године, по коме се почела женевске конвенције од 1864. године имају примењивати и у рату на мору.

Дописи.

Вилањ, на Цвети 1906. (*Избор свештеника.*) Нас је Срба у Вилању мален број, те са *Мађар-Бојом*, која је од нас железницом удаљена неколико минута, чинимо једну парохију. Бивши мађарбојски честити свештеник г. *Исидор Бошњак* изабран је прошле јесени у Калазу, а на његово место дође у Мађар-Бају за администратора г. *Влада Белеслијин*. За ово кратко време, а својим лепим владањем према нама, самим ратарима, те дивним богослужењем недељом и свечаним данима, када нам редовно тумачи ев. еванђеље и поучава нас у вредноћи, честитости и србовању, а осим тога у зимске вечери, уз припомоћ наших вредних и одушевљених учитељица вилањске и мађарбојске, гђица: *Данице Стојићеве* и *Кашице Теларовићеве*, приређује нам разна предавања из нашег народног живота, привреде, историје и т. д. која ми врло радо слушамо и њима се користимо, стекао је он љубав и привржености својих парохијана у Мађар-Бојп, који га и на нашу радост 19. марта т. г. једногласно изабраше за свога свештеника.

Желимо своме узор-свештенику, да нам га Бог много година поживи и да тако и даље орно и вољно ради међу нама на наше добро, а себи на дику и поност. Исто желимо и нашим вредним учитељицама. Сироти смо, те не можемо њихов труд наградити по заслузи, али: иде време, носи бреме. И ми хвала Богу по мало напредујемо, па ћемо временом умети наградити и наше вредне трудбенике, јер знамо шта нам вреде у овоме мору туђинштине.

Стокан.

Новости из места и из народа.

Нови Сад, 29. марта 1906

— **Ванредна седница вар. представништва.** Сутра 30. марта (12. априла) о. г. у 11 с. пре подне биће ванредна главна скупштина ововарошког представништва, у којој ће се прочитати краљевски отпис у ствари *сазива новог државног сабора.*

— **Богослужење страсне недеље и на Ускрс.** Сутра, на *велики четвртак*, клепа први пут на бдење у 6 с. увече. На *велики петак* клепа на службу у 3 с. по подне. На *велику суботу* клепа у $^1/_2$4 с. ујутро на јутрење, а у 1 сат по подне звони на службу. *Први дан Ускрса* звони у $^1/_2$3 сата ујутро на јутрење, а у 9 сати пре подне на архијерејску службу у св. саборној цркви. *Други дан Ускрса* биће у 9 с. пре подне архијерејска служба у ев. алмашкој цркви.

— **Зађакоњен.** На архијерејској служби, која је служена на Цвети у овдашњој св. саборној цркви, рукоположио је епископ бачки г. Митрофан Шевић за ђакона Владислава *Јанкулова*, епархијског бележника бачке дијецезе, а на архијерејској служби први дан Ускреса биће г. Јанкулов рукоположен за презвитера.

— **Распуст школа.** Данас су ученике овдашње српске вел. гимназије и ученице овдашње српске више девојачке школе распустили на ускршњи одмор до Томине недеље.

— **Бављење позоришта у Сомбору.** Из *Сомбора* нам пишу 26. о. м.: „Већ одавна није посета нашег позоришта овде била тако добра као у овај мах. Све ложе биле су изнајмљене па и већина седишта, тако, да су се неки комади, као на пример „*Тоска*“, „*Очарани кнез*“ морали давати по двапут, да би се дала прилика, да виде те комаде и они, који нису могли добити улазнице за прву предетаву. Па врло су добро биле посећиване и предетаве, које су даване сваке среде с обаљеним ценама за приправнике и приправнице учитељске школе и за ђаке средњих школа. Много је допринело томе и то, што су сви комади, с малим изузетком, приказани прецизно складно, а то опет служи на дику вредним члановима наше позоришне дружине, који су вољно и с разумевањем вршили поверене им задатке. То су показали особито у приказима класичких дела, а понајвише у приказу „*Максима Црнојевића*“. Игром својом у том комаду тако су занели публику нашу, да им је при игри непрекидно повлађивала, па и песника нашег *Лазу Костића* трипут узастопце изазвала. У знак признања свога приредио је наш песник са својом племените душе госпођом у просторијама Српске Читаонице вечеру у почаст целој позоришној дружини нашој. Песник наш поздрављајући чланове рекао је у својој лепој здравици од прилике ово:

„Господо и Госпође! Захваљујем вам од свега срца, што сте се тако лепо и радо одазвали мени и мојој жени те угодили нашој жељи и молби, да дођете на ову пријатељску вечеру. Ред је да вам наздравим, ал' то није лако. Да зарећам редом наздрављати сваком госту и свакој гошћи нам, то би било по вашој заслузи. Али то би већини било неугодно, јер док бих једноме низао врлине и заслуге, дотле бих све остале „гњавио“. Ја се налазим у оном стању, у коме је био римски цар Нерон, кад је људима на свету пожелео један врат, не би ли свима у један мах могао одсећи главу. Тако бих и ја све вас да сложим у једну чашу. И досетио сам се већ како. Има један мали суд, толики од прилике, као ова чаша, у коме сте сви ви збијени. Ви сте већ погодили, да је то срце. Ал' то је срце свију нас, свију ваших гледалаца и слушалаца. Него има једно срце, у коме сте ви исто тако сви састављени, али сте ту још много лепши, па и женске главе, ако то може бити, још много умнији и напреднији него што сте, а то је срце вашег новог начелника, а мог старог пријатеља г. *Тоне Хаџића*. Допустите, да наздравим њему, а у његову лицу и свима вама. Да те Бог поживи, драги Тоно, с таквим твојим срцем и његовом драгоценом садржином!“

Та лепа, песничка здравица изазвала је здравицу захвалницу г. Т. Хаџића, а затим су се ређале још многе друге здравице.

— **Српско црквено певачко друштво у Бананишту** приређује уз суделовање месног учитељског тамбурашког збора на други дан Ускрса 3. (16.) априла 1906. у гостиони гђе Кат. *Живковић* под управом свога хоровође госп. Косте *Бушаша* забаву

и Кајафа је на основу тога исказа запитао Исуса, да ли се одиста држи за обећаног Месију, који је једино позван да обнови божји храм израиљског народа. У позитивном одговору оптуженика је синедрион наравно видео обесну бласфемију, која се по јеврејском закону кажњавала каменисањем. Препаражени Кајафа је у своме побожном гњеву у знак жалости подерао одело, а велики суд је Исуса осудио на смрт. Но Јевејима је већ одавно било одузето право да сиртну пресуду свог највишег суда изврше: за то је била потребна потврда и дозвола римског намесника. Чланови синедриона су веома добро знали да тобожње богохуљење, због којег је Исус осуђен, за једног римског чиновника не ће бити довољан разлог да потврди смртну пресуду једног иначе невиног човека, и с тога би одлучено, да се Исус пред римским намесником, коме су га изјутра око 6—7 сати одвели, оптужи као политички бунтовник, као самоназвани цар Израиља, који народ диже против римског императора.

Врло је значајна и управо пресудна улога, коју је у Исусовој парници играо Понтије Пилат, тадањи намесник римске провинције Јудеје. И он је био један од оних Римљана, који су сасвим случајно и без познавања земље и народа стављени на чело једне провинције над којом су увек самовољно и редовно са беспримерном строгошћу владали. Омрзнут народу због свога циничног непоштовања верских обичаја фанатично религиозних Јевреја, Пилат је био испуњен бескрајним презирањем Јудејаца и свештеничких им поглавара, због којих је неједном имао неприлика у Риму. Исус му је бар по имену без сумње био познат, а ни хапшење Христово се није могло догодити без његова знања, јер је тога ради синедрионистама ставио на расположење четвицу војника, али када се од њега захтевала смртна пресуда, он је одлучно тражио стварних и са његова гледишта важних разлога за то. Сам Исус, којег је одмах при првом преслушању држао за религиозног сањала, није му изгледао као велеиздајник, а када је оптуженик уз то још изјавио да је само истине ради дошао на свет, јер његово царство није од овога света, — тада је скептични Римљанин само хладно и уверен о политичкој невиности Исусовој одговорио са ироничним питањем: *Шта је истина?* (Јов. 18. 38.). Но Пилат, чији намеснички положај је тада због многих тужби Јевреја и тетрарха Ирода Антипе већ био знатно пољуљан, није био човек, који би имао одважности и воље да се за своје уверење бори. Дознавши, дакле, да је Исус из Галилеје, послао гаИроду Антипи, који се за време Пасхе такођер налазио у Јерусалиму, те из тобожњег обзира према владарском праву галилејско-перејског тетрарха препустио њему да своме поданику[4] суди.Ироду би, можда, у сваком другом случај само годила намесникова предусретљивост, али знајући од пре за Исуса и његов рад, није био вољан да једино фарисејима за љубав, а против свог уверења осуди на смрт човека, којег је држао за васкрслог Јована Крститеља, и с тога је Исуса, који је на његова радознала запитивања остао нем, након мучног преслушавања и недостојног исмејавања опет вратио царском намеснику.

Сада је Пилат, који се све више уверио да бедни Галилејац није ништа мање но политички бунтовник, хтео да Исуса на уобичајени начин да ишибати и онда ослободи, али приметивши фарисејску непопустљивост, с којом је мира ради морао рачунати, — реши се да се на други, неопаснији начин извуче из непријатне му дилеме. У нади, наиме, да ће народ тражити ослобођење Исуса Назарећанина, којег је недавно тако одушевљено дочекао, намесник хтеде да — као обично о празнику Пасхе — по жељи Јевреја врати слободу једном осуђенику, те запита народ, кога жели да ослободи: Исуса или разбојника Варнаву. И тада је настао трепутак да се несталност народне милоште покаже у најочајнијем светлу: народ, који је учитеља пре кратког времена дочекао са зеленим гранчицама радости и жара као изабраника Господњег, сада је — дакако подговорен од фарисеја — бесно викао: „распни га, распни!“ Нису дакле само заслепљеност фанатичних фарисеја и равнодушна несталност једног циничног Римљанина довеле Исуса на крст, него сам народ, који је он толико волео, ставио му је на главу мученички венац. Јер Пилат сада није више имао куд. Али пре коначне пресуде ипак је још једном покушао да — свакако на нечовечно мучан начин — спасе Исуса: изложио га немилосрдном шибању и крвавом подсмеху својих слугу, који га из шале огрнуше са владарским плаштом, те му се иронично клањаху као јудејском цару. Римљанин се, наиме, надао да ће с том крвавом процедуром изазвати сажаљење народне масе према намученом човеку, који невино страда. Крваво ишибаног Исуса је онако у пурпурном плашту извео пред народ, те из самилости према оропулом Галилејцу довикнуо окупљеним Јудејима: „*Гледајте човека!*“ Међутим, и то је остало без утиска на заслепљене Јевреје, који су све то бесомучније понављали своје јогунасто: »распни га, распни!«, и Пилат је најзад изјавио Јевејима да њима препушта убијање некривог бедника. Али фарисеји се одлучно оградише против сумње да желе смрт једног невиног човека и најзад отворено признаше намеснику да Исус мора умрети, јер се држи за божјег сина. И тада као да је цинично гордог незнабошца обузео неки неодређени страх пред мистеријом једног испребијаног путника, који се издаје за Бога, те још једном хтеде да преслуша Исуса у нади да ће се моћи изближе обавестити о њему. Али Назарећанин је упорно ћутао, и када га Пилат упозори да му живот држи у својим рукама, мирно одговори: *Ти не би имао власти надамном да ти није одозго дано. Зато је већи грех у онога, који ме тебе предао* (Јов. 19, 11). Та мушка, за намесника неразумљива одлучност јамачно је задобила Пилата и он је учинио још један задњи покушај да умилостиви разјарени народ. Но лукави фарисеји му почеше пребацивати да није пријатељ Рима, ако штити једног човека, који се сам уздиже за цара и стадоше му претити са оптужбом на императора. И то је помогло: бојазан за намеснички положај угушила је у Римљанину глас пробуђене савести и он је напослетку, оправши руке, осудио на смрт онога, који *није дошао да суди, него да спасе свет* (Јов. 12, 47).

(Долази завршни чланак.)

[4] Исус се истина, родио у Витлејему, дакле у Јудеји, али одрастао је у Назарету и највише радио у Галилеји, те зато био поданик галилејског владара.

е игранком. Распоред: 1) Х. Маршнер: „*Напред*“, пева мушки збор. 2. Д. Славјански: „*Тари бари*“, пева мешовити лик уз пратњу тамбурашког збора. 3) Д. Јенко: „*Струнам*“, четворопев, певају: гђца Емилија *Живковић*, Јулијана *Балег*, г. г. Коста *Бушаш*, Мита *Ђуровић*. 4) Варламов: „*Црвен сарафан*“, квартет, свирају: г. г. Драгутин *Пероš*, Живојин *Маринковић*, Мита *Максимовић*, Влајко *Ашанацковић*. 5. Варламов: „*Ротанса*“, I. брач соло уз пратњу хармониума, свира г. Др. *Пероš*, на хармониуму прати г. К. *Бушаш*. 6) Р. Толингер: „*Мушан Дунав*“ са тенор солом, пева мешовити лик. 7) Б. Сметана: Одломак из опере „*Продана невеста*“, свира тамбурашки збор.

— **Београдске новости.** *Забрањен лист.* Београдски лист „*За Отаџбину*“, од како је почео да износи списак завереника, који су убили краља и краљицу, забрањен је. Па реците да завереници не жаре и не пале по Србији! — *Продаше ствари.* Жени осуђеног новинара Саве *Шибалића*, који у Пожаревцу издржава затвор, полиција је све ствари кућевне распродала за накнаду неких трошкова. Чак и *дечије пелене* није оставила.

Сава *Шибалић* је осуђен на 13 месеци затвора због *штампарских* кривица, па ипак полиција чини с његовом породицом такове бруталности.

Заиста бруке се чине у данашњем „*светом*“ стању у Србији!

Новости са стране.

— **Избацивање Везува.** Из Напуља јављају, да је река лаве потпуно обухватила Боско Треказе. Поједине куће тога места већ су изгореле. Сви становници побегли су у највећем страху и сад у Боско Треказе нема ни живе душе. Иста паника овладала је и међу становницима места Торе Анунцијата. Куће између Боско Треказе и Торе Анунцијата потпуно су напуштене. У загрожена места стигла је војска. Причињена штета врло је велика. Пепео пада овда-онда чак и у Напуљу. Кратери, који су према Напуљу, отворили су се. Из њих кује дим, пепео и камење. Над Везувом је стално огроман стуб дима и пепела, кроз који лижу горостасни пламени језици. Лава кује у неколико река и већ је многе винограде упропастила.

НОВИЈЕ.

Цетиње, 28. марта. Од јуче у два сата по подне до јутрос падао је жућкаст прах, све улице и кровови на Цетињу покривени су слојем жућкаста праха; исто такав прах је падао у Улцињу, Бару и на Ријеци и другим местима; изгледа да то потиче од ерупције Везува.

Будимпешта, 28. марта. Бан Хрватске и Славоније гроф *Пејачевић* био је код министра-председника *Векерла* те му је ставио свој положај на расположење. Тек кад се реши, хоће-ли гроф Пејачевић остати и даље баном, евентуално кад се именује нов бан, попуниће се место министра за Хрватску и Славонију.

Београд, 28. марта. Влада је *поднела оставку.* Јуче је био последњи рок, који је влада дала краљу Петру за *решење завереничког питања.* Указ о пензионисању официра завереника био је већ готов, и чује се, да је о том већ и званична Енглеска била извештена, но кад овамо дође Ђорђе *Генчић*, све се изменило и *завереници неће бити пензионисани.* Министарство, чији су чланови у овом питању били једнодушни, поднело је услед тога оставку. Говори се, да ће нову владу саставити Стојан *Протић*

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву „Браника“.

Положај у Угарској.

Будимпешта, 29. марта. Нови министарски кабинет решиће пре свега питање о новом попуњењу великожупанских звања. Велики жупани, које је пређашња влада свргла, биће наново наименовани.

Либерална странка ће по свој прилици данас решити, да се у садашњим приликама разреши.

Новачење и утеривање порезе почеће половином јуна. Задржане дотације репитентним жупанијама издаће се. Муниципије су упућене, да пријаве за одржање народних зборова само онда одбију. ако је програм збора против закона или угрожава јавни мир. (Ово је врло *растегљив појам* и том растегљивошћу ће се мађарске власти у обилатој мери користити према Немађарима. — Ур. „Бр.“)

Будимпешта, 29. марта. Кошут је одступио од главног уредништва „Будапешт“-а. Данас се опраштa с читаоцима тог листа велећи, да се с обзиром на своје место опраштa с новинарством, али одржава своја начела. (Ох, та „начела“! — Ур. „Бр.“).

За домобранског министра биће наименован по свој прилици одељни предстојник у заједничком ратном министарству подмаршал Јекелфалуши.

Марошвашархељ, 29. марта. Министар унутрашњих дела вратио је у звање суспендованог поджупана Фаркаша, а у исто време је министар успоставио суспендовану автономију жупаније. Бивши кошутовачки заступници др. Дионисије Шебеш и др. Јован Бедехази биће једнодушно наново изабрани за посланике.

Догађаји у Русији.

Петроград, 29. марта. Услед победе, коју су у Москви добили демократе при изборима изборника за Државну Думу, министар-председник гроф Вите поднео је оставку. Остали реакционарни министри нису вољни да се уклоне.

Из Србије.

Београд, 20. марта. (Из службеног српског извора.) Супрот пронесеним гласовима изјављује се, да Србија не издржава устанике ради дизања устанка у Македонији.

Неистинита је вест, да је влада поднела оставку.

Избацивање Везува.

Напуљ, 29. марта. Услед великих маса пепела срушила се црква у месту Санђузепе. Има 50 мртвих и 200 рањених лица. Место Отајана сасвим је разорено. Многи људи су погинули и рањени. Над свима местима око Везува пада густа сумпорна киша.

Напуљ, 29. марта. Испод рушевина цркве у месту Санђузепе извучено је 105 лешина. У Отајану једнако извлаче лешине испод рушевина разних кућа. До сада је склоњено 50 лешина.

СТАТУТ

о народно црквеној-автономији у Босни и Херцеговини.

§ 121. Чин игумана, односно архимандрита, може получити само онај јеромонах, који је поред примјерна владања и прокушане вјештине у господарству манастирском још и богословске науке ре довно свршио и тиме стекао потпуно за овај одлични степен оспособљење.

§ 122. Сваки манастир мора имати једнога економа или намјесника, кога бира сабор братства манастирског из своје средине, на једну или више година. Намјесник манастирски јест економски помоћник настојатеља манастирског односно његовог замјеника. У дјелокруг његов спада руковање с добрима манастирским по наређењима ове уредбе и упутствима, што ће их издати епархијски управни и просвјетни савјет.

У његов дјелокруг спада нарочито: 1. да непосредно руководи економске послове на манастирским добрима; 2. да управља с читавим манастирским особљем и одређује дјелокруг истоме; 3. да води рачуне о приходима из манастирске парохије, о приходима манастирске економије и о свима расходима манастирским, и полаже те рачуне са свима прилозима свака три мјесеца настојатељу односно његову замјенику, а концем године сабору братства на преглед; 4. да саставља прорачун о годишњем расходу и приходу манастирском и подноша исти сабору братства на усвојење; 5. да чува један кључ од благајнице манастирске, докле се други кључ код настојатеља налази; 6. да заступа настојатеља манастирског у свима случајевима, кад је исти одсутан или другим пословима спријечен, а тако исто и у случају смрти његове, до даље одредбе епархијског епископа.

(Наставиће се.)

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
Одговорни уредник: **Јанко Перић.**

ОГЛАСИ.

ЂОРЂЕ НÔТА

МУШКИ КРОЈАЧ

НОВИ САД. Лебарска улица број 8.

На берлинској академији за кројење одликован почасном дипломом.

Препоручује своје богато стовариште енглеских и француских ШТОФОВА.

Тачна израда! Јефтине цене!

187 2—3

Српској дионичарској штампарији у Сарајеву

потребан је:

УПРАВНИК.

Рефлектанти требају **најдаље до 10. (23.) априла** о. г. понуде и документе послати, са ознаком плате и услова.

Управни одбор.

188 3—3

Изванредно успешан лек!

ДУПЛО СЛАДОВО-ПИВО

са заштитним знаком СВЕТОГ СТЕВАНА

производ **ГРАЂАНСКЕ ПИВАРЕ** деон. друштва у Кебањи.

ОДЛИКОВАЊА: **Будимпешта 1896:** Почасна диплома. **Париз 1900:** Grand Prix. **Флоренција 1904:** Grand Prix. **Напуљ 1905:** Grand Prix.

✪ СВУГДЕ ПРВА ✪ **НАГРАДА!**

ИЗВРСНОГ КУСА И УЈЕДНО УСПЕШАН ЛЕК

против нервозности, малокрвности, болести у стомаку, несанице, немања прохтева на јело и т. д.

Особито је важно за болеснике, који се почели опорављати и жене које доје.

ПРЕПОРУЧУЈУ ГА:

Др. Анђан, Др. Елишер, Др. Херцел, Др. Ктели, Др. Корањи, Др. Лауфенауер, и Др. Либман свеучилишни професори у **Будимпешти.** **Др. Глах** професор, ц. и кр. владин саветник и управник купатила. **Др. Ебел, Др. Горски, Др. Костецки, Др. Семере, Др. Сигети** лечници у **Опатији** (Абацији.) **Др. Еберс** царски саветник, **Др. Колтели** дворски лечник његовог ц. и кр. величанства надвојводе Јосифа у **Црквеници.**

Може се добити у оргиналним боцама: на новосадском главном стовариштy,

код фирме удове

ИСИДОРА ФРАЈДА.

182 2—5 ТЕЛЕФОН Бр. 70.

Покушајте!

Лековито пиво светског гласа!

Лековито пиво светског гласа!

СРПСКА БАНКА У ЗАГРЕБУ.

Од **2. (15.) априла о. г.** почевши, исплаћиваће **Српска Банка у Загребу дивиденду** за год. 1905.

по 4 круне за купон **бр. 10.** (за г. 1905.) од акција **јединица** Српске Банке
„ 40 круна „ „ **бр. 10.** „ „ „ „ „ **десетица** „ „

Загреб, 11. (24.) марта 1906.

УПРАВА СРПСКЕ БАНКЕ.

ПРИМЈЕДБА: Дивиденда од акција Српске Банке може се наплатити још и код свих српских новчаних завода.

189 (3—3)

Власник и издавалац: Деоничарско друштво „Браник“.

Штампарија деоничарског друштва „Браника.“